

Sygn. akt: I C 138/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy w Olkuszu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Michał Siemieniec
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Katarzyna Bryniak

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2018 r. w Olkuszu na rozprawie

sprawy z powództwa B. M.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej (...) S.A. w Ł.

o zapłatę odszkodowania, zadośćuczynienia i renty

I. zasądza od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. na rzecz powódki B. M. kwotę **58.398,00** (pięćdziesiąt osiem tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt osiem 00/100) złotych z odsetkami ustawowymi od kwoty 8.398 (osiem tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt osiem 00/100) złotych od dnia 6 maja 2015 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 50.000,00 (pięćdziesiąt tysięcy 00/100) złotych od dnia 29 października 2018 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części oddala powództwo;

III. zasądza od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. na rzecz powódki B. M. kwotę **4.017,00** (cztery tysiące siedemnaście) złotych tytułem kosztów procesu;

IV. nakazuje pobrać od powódki B. M., z zasądzonych na jej rzecz w punkcie pierwszym roszczenia, na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Olkuszu) kwotę **1.965,91** (jeden tysiąc dziewięćset sześćdziesiąt pięć 91/100) złotych tytułem kosztów sądowych;

V. nakazuje pobrać od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Olkuszu) kwotę **6.911,15** (sześć tysięcy dziewięćset jedenaście 15/100) złotych tytułem kosztów sądowych.

Sygn. akt. I C 138/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 czerwca 2015 r. T. K. domagała się: 1. zasądzenia od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. kwoty 11.678 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 marca 2015 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za poniesione koszty leczenia wskutek zdarzenia, jakie miało miejsca w dniu 7 marca 2015 r.; 2. zasądzenia od pozwanej kwoty 51.322 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 marca 2015 r. tytułem zadośćuczynienia za ból, cierpienie fizyczne i uszczerbek na zdrowiu; 3. zasądzenia renty w kwocie 1.000 zł, płatnej do 10-go dnia każdego miesiąca z

ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki; 4. zasądzenia od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu 7 marca 2015 r. uległa wypadkowi na klatce schodowej w budynku przy ul. (...). Na półpiętrze schody były niedoświetlone, z tego powodu panował tam duży półmrok. Powódka była osobą w podeszłym wieku, miała słabszy wzrok. Schodząc z ostatniego schodka, w wyniku jego niedoświetlenia spadła. W efekcie upadku doszło do skomplikowanego złamania stawu biodrowego, konieczna była miesięczna hospitalizacja. Z uwagi na wiek powódki (87 lat), rana i złamania w ogóle nie zrastały się. Powódka leżała tygodniami, w efekcie czego powstały bolesne odleżyny. Konieczny był zakup specjalnych leków, łóżka medycznego, materaca i innych materiałów medycznych za kwotę 5.345 zł. Pozwana, po tym jak została poinformowana o wypadku, zmieniła oświetlenie na dużo mocniejsze oraz zamontowała czujniki ruchu. W związku z wypadkiem nie był już możliwy powrót do normalnego funkcjonowania, powódka przebywała w specjalistycznym ośrodku leczniczo-opiekuńczym w J. gdzie opłata miesięczna wynosiła 2.500 zł. Do chwili wniesienia pozwu powódka opłaciła z tego tytułu 6.333 zł. Powódka domagała się również zadośćuczynienia w kwocie 51.322 zł zgodnie z art. 445 § 1 kc oraz art. 448 kc. Roszczenie o rentę zostało uzasadnione faktem, iż powódka w momencie wniesienia pozwu przebywała w ośrodku leczniczo-rehabilitacyjnym, gdzie opłata wynosiła 2.500 zł oraz konieczny był zakup lekarstw, materiałów medycznych.

W pisemnej odpowiedzi na pozew z dnia 2 grudnia 2015 r. [k. 36] pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w O. wniosła o oddalenie powództwa w całości, uzasadniając swe stanowisko okolicznością, iż nie ponosi odpowiedzialności za wypadek, któremu powódka uległa. Zdaniem pozwanej oświetlenie klatki schodowej w budynku przy ul. (...) było wystarczające dla bezpiecznego poruszania się po schodach, o czym świadczył fakt, iż lokatorzy nie zgłaszali zastrzeżeń. Ponadto, jak podniosła pozwana spółdzielnia, rzeczywistą przyczyną wypadku był stan zdrowia 87-letniej powódki, ograniczający jej możliwość poruszania się, w szczególności schodzenia po schodach, nie zachodzą więc przesłanki odpowiedzialności pozwanej na podstawie art. 415 kc.

W dniu 18 stycznia 2016 r. interwencję uboczną po stronie pozwanej zgłosiła (...) S.A. w Ł., która przyłączyła się do stanowiska pozwanej.

W toku procesu powódka T. K. zmarła, a w jej miejsce do postępowania wstąpiła spadkobierczyni B. M., która cofnęła powództwo w zakresie żądania renty za okres po dniu 12 lutego 2016 r. i w tej części sąd umorzył postępowanie postanowieniem z dnia 7 listopada 2018 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 7 marca 2015 r. w budynku wielomieszkaniowym przy ulicy (...) w O., w mieszkaniu B. M. przebywała jej matka – 87-letnia T. K., mająca problemy z samodzielnym poruszaniem się. Wieczorem tego dnia T. K. schodziła powoli po schodach budynku, trzymając się poręczy -asekurowana przez córkę. W momencie, gdy obie znajdowały się na niedoświetlonym półpiętrze, w panującym tam mroku T. K. nie zauważyła ostatniego stopnia i upadła. Sąsiedzi z budynku pomogli podnieść poszkodowaną, która doznała urazu, wobec czego wezwano pogotowie (...) została przetransportowana do szpitala.

[dowody: zeznania świadków: J. J., protokół rozprawy z dnia 7 grudnia 2015 r., rejestracja od 00:08:33, E. P., protokół rozprawy z dnia 7 grudnia 2015 r., rejestracja od 00:27:35, K. R., protokół rozprawy z dnia 7 grudnia 2015 r., rejestracja od 00:34:50]

W okresie od 7 marca 2015 r. do 3 kwietnia 2015 r. powódka T. K. przebywała na Oddziale Urazowo-Ortopedycznym (...) w O. z rozpoznaniem złamania przykrętarzowego szyjki lewej kości udowej z oderwaniem krętarza większego. W dniu 16 marca 2015 r. przeprowadzono u niej operację – zespolenie gwoździem śródspikowym Gamma z zespoleniem krętarza większego kości udowej pętlą metalową. W przebiegu pooperacyjnym wystąpiło dodatkowo krwawienie z przewodu pokarmowego. Wypisując ze szpitala zalecono powódce bezwzględny zakaz obciążania chorej kończyny, fotelowy tryb życia do czasu zezwolenia od lekarza prowadzącego na obciążanie kończyny. U powódki wystąpiło powikłanie w postaci braku zrostu i destabilizacji zespolenia. Doznane obrażenia skutkowały

powstaniem trwałego uszczerbku na zdrowiu, ocenianego – po skompensowaniu z czynnikami wysokiego ryzyka, związanymi z wiekiem poszkodowanej - na 20 %. Dolegliwości bólowe związane z doznany urazem były znaczne (7 punktów na 10 w skali (...)) i trwały do momentu zgonu T. K.. Uciążliwości, będące następstwem wypadku powódki, dotyczyły niemożności samodzielnego sprawnego poruszania się, dbania o własne potrzeby higieniczne i żywieniowe, powodowały dyskomfort związany z koniecznością opieki innych osób.

[dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego, k. 18, opinia biegłego z zakresu (...). H., k. 304-305

Od dnia 15 kwietnia 2015 r. T. K. przebywała w ośrodku opiekuńczo-leczniczym w J.. Za pobyt do dnia 30 kwietnia 2015 r. zapłaciła kwotę 1.333 zł. Za kolejne miesiące, do dnia 3 czerwca 2015 r., opłata miesięczna wynosiła z tego tytułu 2.500 zł. Do momentu wniesienia pozwu poniosła z tego tytułu koszty w kwocie 6.333 zł

[dowody: faktura nr (...), k. 23, zaświadczenie, k. 24]

W dniu 9 kwietnia 2015 r. powódka nabyła za kwotę 3.000 zł w sklepie prowadzonym przez jej córkę specjalistyczne medyczne łóżko elektryczne, a w dniu 22 kwietnia 2015 r. materac przeciwoleżynowy za cenę 280 zł.

Powódka w toku leczenia i rehabilitacji zakupiła ponadto lekarstwa i materiały medyczne przynajmniej za łączną kwotę 2.065 zł.

[dowody: faktury i rachunki, k. 25-29, przesłuchanie powódki, protokół rozprawy z dnia 29 października 2018 r., rejestracja od 00:11:25]

W budynku przy ulicy (...) w O. Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w bliżej nieustalonym czasie, przed wypadkiem, zabudowała istniejący na klatce schodowej otwór okienny, w wyniku czego dostęp światła dziennego do wnętrza został zamknięty. Istniejący w dacie wypadku poziom natężenia oświetlenia nie był wystarczający. Był równocześnie niezgodny z wymaganiami norm w zakresie oświetlenia i nie zapewniał odpowiedniej widoczności na klatce schodowej.

[dowody: opinia biegłego z zakresu budownictwa K. M., k. 81-103, opinia biegłego z zakresu budownictwa K. M. - uzupełniająca, k. 163-183, opinia ustna biegłego z zakresu budownictwa K. M., protokół rozprawy z dnia 28 czerwca 2017 r., rejestracja od 00:12:14]

Po wypadku z dnia 7 marca 2015 r. zarządzająca budynkiem przy ulicy (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w O. dokonała wymiany systemu oświetlenia klatki schodowej. W miejsce dotychczasowego wyłącznika czasowego wprowadzono oświetlenie uruchamiane za pomocą czujników ruchu.

[dowody: zeznania świadka K. L., protokół rozprawy z dnia 23 grudnia 2015 r., rejestracja od 00:03:02]

W dniu 20 kwietnia 2015 r. powódka skierowała do pozwanej wezwanie do zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania. W dniu 21 kwietnia 2015 r. pismo to zostało odebrane przez pozwaną Spółdzielnię.

[dowody: wezwanie do zapłaty z dowodem doręczenia, k. 15-17]

W dniu 12 lutego 2016 r. T. K. zmarła. Spadek po niej, na podstawie testamentu notarialnego, nabyła córka B. M. w całości.

[dowód: odpis postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, k. 154]

Przedstawiony powyżej stan faktyczny sąd ustalił na podstawie wymienionych wyżej dokumentów, które nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron, na podstawie zeznań świadków oraz uzupełniająco na podstawie przesłuchania powódki B. M.. Jeżeli chodzi o okoliczności, wokół których koncentrował się spór w sprawie, sąd oparł się na opinii biegłego z zakresu budownictwa K. M.. Opinia ta była jasna, pełna i w całości przekonywająca. Do wszelkich uwag do opinii biegły odniósł się w sposób rzeczowy w opinii uzupełniającej oraz następnie ustnie -

na rozprawie. Jeżeli chodzi o rodzaj i stopień obrażeń T. K., będących następstwem wypadku, sąd uwzględnił opinię biegłego z zakresu (...), który określił skutki wypadku, stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powódki oraz rozmiar niekorzystnych następstw dla funkcjonowania poszkodowanej. Opinia ta nie została zakwestionowana przez stronę pozwaną.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo jest uzasadnione w znacznej części. Zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. 2013 poz. 1222 ze zm.), spółdzielnia mieszkaniowa sprawuje zarząd nieruchomościami wspólnymi, stanowiącymi współwłasność spółdzielni i jest on wykonywany jak zarząd powierzony, o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (t.j. Dz.U. 2000 Nr 80, poz. 903 ze zm.). Zarząd ten powinien być sprawowany w sposób należyty, przy uwzględnieniu profesjonalnego charakteru działalności spółdzielni. Do czynności zarządu należą m.in. dbałość o odpowiedni stan budynków mieszkalnych, w tym o zapewnienie oświetlenia odpowiadającego obowiązującym normom i gwarantującego bezpieczeństwo osób poruszających się po schodach budynków. Jak wynika z opinii biegłego z zakresu budownictwa, występujący w dacie wypadku poziom natężenia oświetlenia nie zapewniał odpowiedniego doświetlenia schodów, a zarazem był niezgodny z obowiązującymi normami w zakresie oświetlenia budynków mieszkalnych. Na zarządzie spółdzielni spoczywał obowiązek prawidłowego oświetlenia schodów i dostosowania ich właściwości do obowiązujących przepisów. Zbędne jest przy tym ustalenie konkretnej osoby odpowiedzialnej za to zaniedbanie. Bezsprzeczne jest bowiem, że za taki stan rzeczy odpowiada któraś z osób wchodzących w skład struktury organizacyjnej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. (tzw. wina anonimowa). Podstawę prawną odpowiedzialności spółdzielni za szkodę wyrządzoną przez zaniedbanie pracownika stanowi art. 430 kc (jeżeli zaniedbania dopuścił się zarząd spółdzielni – art. 416 kc).

Zdaniem sądu, w rozpoznawanym przypadku upadek T. K. stanowi normalne następstwo zaniedbania przez pracownika spółdzielni odnośnie należytego oświetlenia klatki schodowej. Jak wynika z przeprowadzonych dowodów, schody oświetlały żarówki o słabej mocy, nie zapewniające właściwego doświetlenia, co więcej - gasnące automatycznie po kilku minutach. Ponadto pozwana Spółdzielnia zlikwidowała okno doświetlające schody w porze dziennej. Co prawda w niniejszym przypadku do wypadku doszło wieczorem, a więc nawet istnienie owego okna nie powodowałoby skuteczniejszego doświetlenia, niemniej jednak potwierdza to fakt nienależytej dbałości strony pozwanej o omawiany aspekt czynności zarządczych. Rodzaj oświetlenia w budynkach mieszkalnych powinien uwzględniać fakt, iż z klatki schodowej korzystają nie tylko młode, zdrowe osoby, mogące szybko przemieszczać się po schodach, ale także osoby starsze, niedołążne, mające problemy z poruszaniem się i wzrokiem. W tej sytuacji upadek T. K. - osoby w podeszłym wieku, poruszającej się powoli i mającej problemy ze wzrokiem – stanowi następstwo zaniedbania niezidentyfikowanego pracownika spółdzielni mieszkaniowej i uzasadnia odpowiedzialność cywilną tej spółdzielni. Poszkodowanej nie można przypisać winy spowodowania wypadku, poruszała się ona ostrożnie, z pomocą asekurującej ją córki, nie naruszyła wymaganych w tych okolicznościach zasad ostrożności. Reasumując ten wątek rozważań, stwierdzić należy, że spółdzielnia mieszkaniowa ponosi odpowiedzialność za szkodę spowodowaną upadkiem ze schodów osoby w podeszłym wieku w budynku będącym w zarządzie spółdzielni w sytuacji, gdy niezidentyfikowany pracownik spółdzielni zaniedba zapewnienia odpowiedniego oświetlenia klatki schodowej.

Jak stanowi art. 444 § 1 kc, w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. W niniejszej sprawie powódka domagała się odszkodowania w kwocie 11.678 zł, na którą składają się koszty leków, środków medycznych, specjalistycznego sprzętu oraz pobytu w ośrodku opiekuńczo-leczniczym. Żądanie to było zasadne z dwoma wyjątkami. W sytuacji, gdy poszkodowana przebywała po opuszczeniu szpitala całodobowo w wyspecjalizowanym ośrodku, trudno uznać za uzasadniony zakup łóżka i materaca. Tego rodzaju wyposażenie było w ośrodku, w którym przebywała T. K. (wynika to zresztą z relacji córki poszkodowanej). Żądanie kwoty 3.280 zł z tego tytułu nie było więc zasadne. Pozostałe zakupy były w pełni usprawiedliwione i zostały należycie wykazane dokumentami. Analogiczna uwaga dotyczy kosztów pobytu we wspomnianym ośrodku. Nie sposób uznać za zbędny pobyt poszkodowanej w ośrodku opiekuńczo-leczniczym,

jeżeli uwzględni się podeszły wiek T. K. i rozległość doznanych przez nią obrażeń ciała, powodujących konieczność wielogodzinnej opieki nad poszkodowaną. Z tej przyczyny zasądzono tytułem odszkodowania kwotę 8.398 zł.

Podstawę prawną kolejnego dochodzonego roszczenia - o zadośćuczynienie – stanowi art. 445 § 1 kc, przy uwzględnieniu § 3 tego przepisu (z uwagi na śmierć poszkodowanej w toku procesu). W myśl tego przepisu w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Roszczenie to przechodzi na spadkobierców tylko wtedy, gdy zostało uznane na piśmie albo gdy powództwo zostało wytoczone za życia poszkodowanego. Zadośćuczynienie służy naprawieniu szkody niemajątkowej, czyli krzywdy, którą stanowi całokształt ujemnych przeżyć związanych z cierpieniami psychicznymi i fizycznymi, będących następstwem wypadku. Ustalając wysokość zadośćuczynienia sąd miał na względzie kompensacyjny charakter tego świadczenia. W niniejszej sprawie poszkodowana doznała bardzo poważnego urazu, powodującego faktyczne unieruchomienie jej do końca życia (zmarła w dniu 12 lutego 2016 r.) i znaczne nasilenie bólu. Poszkodowana po wypadku wymagała pomocy innych osób przy najprostszych czynnościach dnia codziennego. T. K. doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu, opisanego szczegółowo powyżej. Wszystkie te okoliczności dają podstawę do ustalenia sumy zadośćuczynienia na kwotę 50.000 zł. W rezultacie zasądzono łącznie kwotę 58.398 zł, w pozostałej zaś części żądanie pozwu, jako zbyt wygórowane, oddalono.

O odsetkach sąd orzekł na mocy art. 481 § 1 i 2 kc. W zakresie świadczenia odszkodowawczego zasądzono je od daty 6 maja 2015 r., bowiem w dniu 21 kwietnia 2015 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty żądanych kwot w terminie dwóch tygodni. Żądanie odszkodowania było już na tym etapie należycie udokumentowane, wobec czego pozwana była zobowiązana do zapłaty odszkodowania w tym terminie, czyli do dnia 5 maja 2015 r. Z upływem tej daty pozwana popadła w opóźnienie, co uzasadnia przyznanie odsetek. Jeżeli chodzi o zadośćuczynienie, to dopiero przeprowadzenie pełnego postępowania dowodowego pozwoliło kompleksowo ocenić rozmiar krzywdy T. K., co usprawiedliwia przyznanie odsetek od daty zamknięcia rozprawy.

Żądanie zasądzenia renty (art. 444 § 2 kc) za okres do dnia 12 lutego 2016 r. oddalono, jako nieudowodnione. Należy zwrócić uwagę, że w sytuacji umieszczenia poszkodowanej w specjalistycznym ośrodku renta mogłaby odpowiadać w konkretnych okolicznościach kosztom pobytu w tego rodzaju ośrodku. W rozpoznawanym przypadku jednak zwrot kosztów całodobowego pobytu w tym ośrodku był dochodzony (za czas do momentu wniesienia pozwu) w ramach odszkodowania z art. 444 § 1 kc i takie odszkodowanie sąd przyznał w punkcie pierwszym sentencji wyroku. Przyznanie za ten sam okres dodatkowo renty powodowałoby dwukrotne skompensowanie tej samej szkody, do czego nie ma podstaw. Jeżeli zaś chodzi o okres po wniesieniu pozwu, żądanie oddalono, jako nieudowodnione. Za ten okres powódka nie przedstawiła żadnych rachunków, ani innych dokumentów potwierdzających poniesienie kosztów z tytułu zwiększonych potrzeb.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 kpc, bowiem określenie wysokości podstawowego dochodzonego roszczenia – o zadośćuczynienie - zależało od oceny sądu, poza tym powódka wygrała proces w przeważającej części. Na rzecz powódki zasądzono kwotę 4.017 zł, na którą złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika – 3.600 zł - § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – Dz.U. 2002 nr 163 poz. 1348, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, zaliczka na poczet kosztów opinii biegłego - 400 zł.

Koszty sądowe, poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa zostały rozdzielone w stosunku, w jakim strony przegrały sprawę (77,86 % - pozwana, 22,14 % - powódka). Koszty te objęły opłatę od pozwu oraz wydatki na opinie biegłych. W tym zakresie sąd - na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. 2016 r., poz. 623 ze zm.) - nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.965,91 zł, a od pozwanej kwotę 6.911,15 zł.

[SSR Michał Siemieniec]